

ABHAZYA TARİHİ

KRONOLOJİ

(Türkçe Yayın Editörü'nün ekleriyle genişletilmiştir)

- 400-300-12 bin yıl önce** - Abhazya'nın paleolitik (yontma taş) çağı.
12-7 bin yıl önce - Abhazya'nın mezolitik (orta taş) çağı.
M.Ö. 6-5.binyıl - Abhazya'nın neolitik (cılalı taş) çağı.
M.Ö. 3.binyıl - M.Ö.1.binyıl başları - Abhazya'nın tunç çağı.
M.Ö.12.yy sonları - Abhazların ataları olan "Abeşlalar"ın yazılı kaynaklarda yer alışı.



- M.Ö.8-7. yy** - Abhazya'nın demir çağının başlangıcı.
M.Ö.7-6 yy. - İskitler Abhazya'da.
M.Ö.6-1 yy - Abhazya'da erken antik dönem.
M.Ö.6 yy. - Dioskuria'nın (Sohum), Pitiunt (Pitsunda), Gienos (Oçamçira) ve Eşera şehirlerinin kuruluşu.
M.Ö.66-65 - Pontus kralı 6. Mitridad Yevpator'un Dioskuria'ya gelişi.
M.S.1-6 yy - Abhazya'da geç antik ve erken Bizans dönemleri.
M.S.1.yy - Plinius Sekundus (79 yılında Vezüv'ün infilakı sırasında ölmüştür) tarafından yazılan bir belgede ilk defa olarak Apsillerden bahsedilmesi.
M.S.55 - Kilise söylencesine göre havarilerden Kenan'lı Simon ve Andrey Pervozvannıy'ın Abhazya'da Hristiyanlığı yayması.
M.S.137 - Roma Papalık elçisi Flavius Arrian'ın Sebastopolis'e (Sohum'un Dioskuria'dan sonraki adı) teftiş seyahati.
252 ve 258 - Gotların Pitiunt'a saldırısı.
325 - Pitiunt Piskoposu Stratofil'in 1.İznik Ekümenik Konsili'ne katılması.
400-550 - Kafkasya'da Pers-Bizans (Doğu Roma) nüfuz rekabeti. Perslerin Kafkas Dağları'nı aşarak Karadeniz kıyılarına ulaşmaları, Abasgia ve Apsilya'yı istila etmeleri.

ABHAZYA TARİHİ

- 523** - Hristiyanlığın Lazika'da resmi din olarak kabul edilişi.
532 - Pers ve Bizans arasında "ebedi barış" anlaşması.
542 - Bizans garnizonlarının Sebastopolis ve Pitiunt'dan çıkarılması.
530-540 - Apsilya'da Hristiyanlığın resmi din olarak kabulü.
450-550 - Abasgia'da Hristiyanlığın resmi din olarak kabulü.
550 - Abasgların Bizanslılarla Traheya'da (Novy Afon) çarpışması ve Apsil-lerin Tsibil (Tsabal) surları önünde Bizanslılara karşı koyması.
555-556 - Misimianların Bizans'a karşı ayaklanması.
568 - Bizans diplomatı Zimarh'ın Abhazya'ya gelişi.
707-711 - Bizans müstakbel İmparatoru Leo İsaury'un Batı Kafkasya gezisi.
737-738 - Arapların Abhazya'ya saldırısı ve Anakopia (Novy Afon) surları önünde çarpışma.
741-786 - Prens 1.Leon Abasg'ın hükümdarlığı. Abasg ve Apsillerle, Sanig ve Misimianları birleştirme süreci.
786 - Abhaz Krallığı'nın kurulması.
786-806 - Abhazların ilk kralı 2.Leon'un hükümdarlığı.
806-825 - Abhaz kralı 2.Feodosiy'in hükümdarlığı.
825-861 - Abhaz kralı 2.Dmitriy'in hükümdarlığı.
861-868 - Abhaz kralı 1.Georgiy'in hükümdarlığı.
888-893 - Abhaz kralı 1.Bagrat'ın hükümdarlığı.
893-922 - Abhaz kralı 3.Konstantin'in hükümdarlığı.
922-957 - Abhaz kralı 2.Georgiy'in hükümdarlığı.
957-967 - Abhaz kralı 3.Leon'un hükümdarlığı.
964 - 3.Leon'un Kumurdo'daki tapınağı kurması.
967 - 3.Leon döneminde Mokva katedralinin inşası.
967-975 - Abhaz kralı 3.Dmitriy'in hükümdarlığı.
975-978 - Abhaz kralı 3.Kör Feodosiy'in hükümdarlığı.
978 - Abhaz Krallığı'nda Leonidler sülalesi hanedanlığının sona ermesi ve Bagratidler sülalesi hanedanlığının başlaması. 3.Bagrat'ın (Abhaz kral sülalesi Leonidler tarafından 2.Bagrat) hükümdarlığı.
999 - Bedia katedralinin inşası.
1008 - Abhaz Krallığı'nın "Abhaz ve Kartvel Krallığı"na dönüşmesi.



ABHAZYA TARİHİ

- 1033** - Veliht Dmitriy tarafından Anakopya kalesinin 40 yılığına Bizanslılara devri.
- 11.yy ortası** - Şervaşidze (Çaçba) soyunun yazılı kaynaklarda ilk defa anılması.
- 1066** - Lihni mabedinde, Halley kuyruklu yıldızının görüldüğüne dair yazıtın kaydı.
- 1122** - “Abhaz ve Kartvel Krallığı”nın başkentinin Tiflis’e taşınması
- 1247** - “Abhaz ve Kartvel Krallığı”nın dağılmaya başlaması.
- 1280** - Cenevizlilerin Abhazya kıyılarında ticari koloniler oluşturmaya başlaması.
- 1330** - Sebastopolis’de (Sohum) ilk Katolik cemaat teşkili.
- 1414** - Abhaz Prenslığı’nin Sabediano’dan (Megrelya) ayrılması.
- 1453** - Türklerin (Osmanlı) Konstantinopolis’i (İstanbul) fethi.
- 1454** - Osmanlıların Sebastopolis’i (Sohum) denizden bombalaması.
- 1461** - Osmanlıların Pontus’u Kırım’ı fethi.
- 1455** - Osmanlıların Abhazya kıyılarına yerleşme çabaları.
- 1475** - Ceneviz kolonizasyonunun sonu.
- 1621** - Abhazlar ve Megreller arasında onüç yıl süren savaşın başlaması.
- 1641** - Evliya Çelebi’nin Abhazya ziyareti.
- 1680** - Ahçıpsı prensi Marşaniya’nın Tsabal ve Dal’ı ele geçirmesi.
- 1680’in ilk yılları** - Abhaz prensi Sarek Şervaşidze’nin (Çaçba), geçici olarak Megrelya hükümdarı olması.
- 1723** - Osmanlıların Abhazya’ya yerleşmeye başlaması, İngur nehri ağzına Anakliya kalesini inşa etmeleri.
- 1724** - Osmanlılar tarafından Sohum-Kale kalesinin inşası.
- 1771** - Abhazların isyanı ve Osmanlı garnizonunun Sohum-Kale’den çıkarılması.
- 1780-1808** - Abhazya hükümdarı prensi Keleşbey Çaçba’nın (Şervaşidze) iktidarı.
- 1802** - Prens Keleşbey Çaçba’nın Megrelya ve İmeretya seferleri.
- 1803 Aralık** - Megrel prensliğinin Rusya İmparatorluğu ile birleşmesi.
- 1805 Temmuz ayı** - Abhazya’nın Samurzakan bölgesinin Rusya himayesine girişi.



ABHAZYA TARİHİ

1808 2 Mayıs - Prens Keleşbey Çaçba'ya karşı komplo kurulması ve öldürülmesi.

1808 2 Mayıs-1810 10 Temmuz - Abhazya tahtının yasal varisi Prens Aslanbey Çaçba'nın hükümrânlığı.

1808 12 Ağustos - Prens Georgiy (Seferbey) Şervaşidze'nin, Çar 1.Aleksandr'a, Abhazya'nın Rusya himayesine alınmasını talep eden "davet dilekçesi" göndermesi.

1810 17 Şubat - Çar 1.Aleksandr'ın, Abhazya'nın Rusya himayesine alınmasına dair fermanı.

1810 10 Temmuz - Rusya'nın Sohum-Kale saldırısı ve denizden çıkarması.

1810 - Abhazların Osmanlı'ya ilk muhaceret dalgası.

1810 -1821 7 Şubat - Seferbey'in (Georgiy) hükümrânlığı.

1821-1823 - Aslanbey liderliğindeki Abhazların Rusya'ya isyanı.

1821-1828 - Hasanbey Çaçba'nın Sibirya'ya sürgün edilmesi.

1821-1822 16 Ekim - Prens Dmitriy'in (Omarbey) hükümrânlığı.

1823 14 Şubat-1864 yılı Temmuz - Mihail Çaçba'nın (Şervaşidze) hükümrânlığı.

1824- 1827 - Rus Çarlığı'nın sömürgeci politikasına karşı Abhazya'da Aslanbey liderliğinde halk ayaklanması.

1824 Haziran-Ağustos - General Gorçakov'un Abhazya'yı işgal seferi.

1817-1864 - Rus-Kafkas savaşı.

1830 Temmuz - Rusya'nın Sohum'a, General Hesse kumandasında denizden çıkarma yapması.

1830 Ağustos - Hacı Berzek kumandasında, Ubih ve Sadzların Gagra'daki Rus tabyasına saldırısı.

1834 - Rus generali Ahlestışev'in İlor savunma hattını inşası.

1837 - Baron Rozen'in Tsebelda'yı (Tsabal) işgal seferi.

1839 - Rusya'nın Karadeniz sahilin ablukayaalması.

1840 - Samurzakan'ın müstakil bir komiserlik olarak yeniden yapılandırılması.



ABHAZYA TARİHİ

- 1840** - General N.Rayevsky'in Sohum'da "botanik bahçeyi" kurması.
- 1840** Aralık-1841 Ocak - N.Muravyov'un Dal'ı işgal seferi.
- 1843** - Abhazya hükümları prensi Mihail Çaçba (Şervaşidze) kumandasında Pshu seferi.
- 1848** - Naib Muhammed Emin, Sadzlar, Ubıhlar, Dallılar ve Tsebelkalılar arasında.
- 1849** - Abhazya hükümları prensi Mihail Çaçba (Şervaşidze), St.Petersburg'da Çar 1.Nikolay'ın huzurunda.
- 1851** - Abhazya'daki ilk okulun Okum köyünde açılması.
- 1855 Ekim** - Osmanlı donanmasının Sohum'a çıkarma yapması.
- 1855 25 Ekim** - İngur nehrinde çarpışmalar.
- 1856 10 Temmuz** - Sohum'un Rus askerleri tarafından işgali.
- 1857 yazı** - Ubıhların ve Sadz-Cigetlerin Gagra'ya saldırısı.
- 1859 Ocak** - General M.Loris-Melikov'un Pshu'yu işgal seferi.
- 1862 Aralık** - Abhaz-Adige-Ubıh delegasyonunun İngiltere'ye varışı ve başbakan Lord Palmerston tarafından kabulü.
- 1864 21 Mayıs** - Rus-Kafkas savaşının Krasnaya Polyana'da sona erışı.
- 1864** - Abhazların, Ubıhların ve Adigelerin Osmanlı'ya kitlesel olarak sürgün edilmesi.
- Haziran 1864** - Abhaz Prenslığı'nın ilga edildiğinin ilanı, Abhazya'nın adının "Sohum askeri şubesi" olarak değiştirilmesi.
- 1864 Kasım** - Abhazya'nın son hükümları prensi Mihail Çaçba'nın (Şervaşidze) tevkif edilmesi.
- 1865 17 Ağustos** - Mihail Çaçba'nın Voronej şehrine sürgün edilmesi.
- 1866 16 Nisan** - Abhazya'nın son hükümları prensi Mihail Çaçba'nın (Şervaşidze) Voronej'de ölümü.
- 1866 26 Temmuz - 29 Temmuz** - Abhazların Lıhni köyünde ayaklanması ve Mihail'in oğlu Georgiy Çaçba'yı (Şervaşidze) Abhazya hükümlarını ilan etmesi.
- 1867 Nisan-Haziran** - Abhazların kitlesel olarak Osmanlı'ya sürgünü.
- 1871 19 Şubat** - Çar 2.Aleksandr'ın Abhazya'da köylü reformunu başlatması.
- 1877** - Rus-Osmanlı savaşı (93 harbi) ve Abhazya'da isyan. Çarlık Rusyası'nın Abhazları "suçlu halk" olarak nitelemeye başlaması.



ABHAZYA TARİHİ



1877-1880 - Abhaz isyancılara karşı ağır cezalar uygulanması.

1879 - Abhazya'ya Megrelya'dan yerleşimciler getirilmeye başlanması, Marhaul köyüne Megrelyalı köylülerin yerleşmesi.

1880 31 Mayıs - Çarlık fermanıyla Abhazların "suçlu halk" ilan edilmesi.

1883 - "Sohum askeri şubesi"nin adının, "Sohum askeri bölgesi" olarak değiştirilmesi.

1892-1913 - Din (Hristiyanlık) kitaplarını Abhaz diline çeviren komisyonun faaliyetleri.

1892 - D.Gulya ve K.Maçavaryani tarafından Abhaz alfabesinin oluşturulması.

1897 - Abhazya'da ilk genel nüfus sayımı.

1898 - Rostov'lu milyoner Maksimov'un Kodor kereste fabrikasını açması.

1902 İlkbahar - Abhazya'daki ilk sol siyasi gösteri.

1903 Yaz - RSDİP (Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi) Batum komitesinin Sohum grubunun teşkili.

1904 Şubat-1917 Şubat - Gagra'nın Soçi sancağına dahil edilmesi.

1904 - 1 Mayıs'ın (İşçi Bayramı) Abhazya'da ilk defa kutlanması.

1905 23-24 Haziran - "Potemkin" zırhlısının Abhazya kıyılarına gelişi.

1905 20 Aralık - Sohum'da "sıkı koruma hali" uygulaması.

1906 28 Şubat - Abhazya'da sıkıyönetim ilanı.

1906 20 Eylül - J.Stalin başkanlığındaki devrimci grubun Kodor burnunda "Tsesareviç Georgiy" gemisine saldırması.

1907 27 Nisan - Abhaz halkının "suçlu halk" olduğuna dair 31 Mayıs 1880 tarihli çarlık fermanının iptali.



ABHAZYA TARİHİ



1917 Nisan - Lihni köyünde binlerce kişinin katıldığı halk toplantısı.

1917 Mayıs - “Dağlı Halklar Birliği”nin 1.Kongresi.

1917 24-27 Mayıs - Din adamları ve laikler kongresinin yapılması ve Abhaz kilisesinin bağımsızlığı kararının alınması.

1917 20 Ekim - Kafkas dağlı halklarının, Kazakların ve müstakil step halklarının “Güneydoğu İttifakı” oluşturmaları ve Abhazya’nın buraya girişi.

1917 Kasım - “Dağlı Hükümeti”nin teşkili.

1917 Aralık - Silahlı köylü milisi “Kiaraz”ın kuruluşu.

1917 8 Kasım-1918 Nisan - İlk Abhaz Halk Konseyi’nin (AHK) kurulması.

1918 9 Şubat - Abhaz Halk Konseyi delegasyonunun Gürcistan Ulusal Konseyi ile anlaşma imzalaması.

1918 16-21 Şubat - Sohum’da Bolşevik iktidarının kuruluşu.

1918 8 Nisan-17 Mayıs - Abhazya’da Sovyet hakimiyetinin kuruluşu.

1918 9 Nisan - “Transkafkasya Demokratik Federal Cumhuriyeti”nin (TDFC) kurulması.

1918 11-26 Mayıs - Batum Barış Konferansı.

1918 11 Mayıs - Bağımsız “Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti”nin (“Dağlı Cumhuriyeti”) kuruluşu ve ilanı.

1918 Mayıs sonu-10 Ekim - İkinci Abhaz Halk Konseyi’nin (AHK) faaliyeti.

1918 26 Mayıs - “Transkafkasya Demokratik Federal Cumhuriyeti”nin feshi.

1918 26 Mayıs - “Demokratik Gürcistan Cumhuriyeti”nin kuruluşu.

1918 17-19 Haziran - General Mazniyev komutasındaki Gürcü ordusunun Abhazya’ya saldırısı.

1918 27 Haziran - Abhaz muhacir (diyaspora) birliğinin Kodor çıkarması.

1918 Haziran-Eylül - Abhazya’daki Gürcü kuvvetlerinin şiddet ve baskı uygulamaları.

1918 15 Ağustos - Mokva manastırı önlerinde Abhaz muhacir birliği ile Gürcü işgal kuvvetleri arasında çarpışma.

1918 Eylül - Abhaz delegasyonunun General M.Alekseyev’le Yekaterinodar’da müzakerelerde bulunması.

1918 10 Ekim - İkinci AHK’in dağıtılması ve üyelerin tevkifi.

1918 18 Mart-1921 Mart - Üçüncü AHK’in faaliyet dönemi.

1921 4 Mart - Sohum’da Sovyet iktidarının tesisi.

ABHAZYA TARİHİ

1921 10 Mart - Abhazya Devrim Komitesi'nin, Abhazya'da Sovyet iktidarı kurulduğunu V.Lenin'e bildirmesi.

1921 31 Mart - Bağımsız Abhazya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin (Abhazya SSC) kuruluşu.

1921 21 Mayıs - Gürcistan Devrim Komitesi'nin Abhazya SSC'nin bağımsızlık deklarasyonunu tanıması ve imzalaması.

1921 31 Mart-1922 17 Şubat - Bağımsız Abhazya SSC.

1921 16 Aralık - Abhazya ve Gürcistan arasında "ittifak akdi" imzalanması. Böylece Abhazya ile Gürcistan'ın, iki ayrı egemen devlet olarak "Anlaşmalı Sovyet Sosyalist Federal Cumhuriyet" oluşturmaları.

1922 17 Şubat - İttifak akdinin 1.Abhazya Sovyet Kongresi'nde onaylanması.

1925 Nisan - 3.Abhazya Sovyet Kongresi'nde Abhazya SSC anayasasının kabulü.

1926 27 Ekim - Abhazya SSC anayasasında değişiklik yapılması.

1927 - 4.Abhazya Sovyet Kongresi'nde Abhazya'nın ikinci anayasasının tasdiki.

1931 18-26 Şubat - Gudauta'da Abhaz halk meclisi toplantısı.

1931 19 Şubat - 6.Gürcistan Genel Sovyet Kongresi'nde Abhazya'nın "özerk cumhuriyet" hukukuyla Gürcistan'a dahil edilmesi. Abhazya SSC'nin, Abhazya ÖSSC olması. Aydınların tepkisi, halkın protestoları.

1936 28 Aralık - Abhazya lideri N.Lakoba'nın Tiflis'de ölümü (öldürülmesi).



1937 Mayıs - Abhaz alfabesinin Gürcü alfabesiyle değiştirmesi.

1937-1938 - Abhazya'da baskı ve asimilasyon politikalarının sistemli hale gelmesi.

1939 27 Mayıs - Abhazya'ya Gürcü/Megrel nüfusu yerleşimini sağlamak üzere "iskan idaresi" kurulması.

1939 - Gudauta'da ilk toplu Gürcü/Megrel yerleşim biriminin kurulması.

1940-1944 - Batı Gürcistan bölgesinden Abhazya'ya toplu nüfus transferi.

1942 25 Temmuz-2 Ocak - 2.Dünya Savaşı'nın yayılması, Almanların Kafkasya'ya dayanması, Almanlarla Sovyet güçleri arasında şiddetli çarpışmalar.

1942 27 Ağustos - Almanların Abhazya'nın Pshu bölgesini işgali.

1945 13 Mart - Abhaz okullarının kapatılıp, eğitimde Gürcü diline geçiş hakkında karar alınması.

ABHAZYA TARİHİ

1947 Şubat - Abhaz aydınları G.Dzidzaria, K.Şakrıl ve B.Şinkuba'nın, Moskova'ya, Abhazya'daki baskı ve asimilasyon politikalarını şikayet eden mektup göndermesi.

1948-1952 - Abhazca yer adlarının Gürcüceleştirilmesi.

1953 - Abhazya'da Abhaz ve Ermeni okullarının yeniden ihyası.

1954 - Abhaz alfabesinde Rus (Kiril) harflerine geçiş.

1956-1964 - Sovyetler Birliği'nde Kruşçev liderliğinde "yumuşama" dönemi.

1957-1965-1967 - Abhaz halkının Gürcistan politikalarına karşı kitlesel protestoları.

1970 - "Şaratın" devlet halk dansları topluluğunun kuruluşu.

1977 10 Ekim - 130 Abhaz aydınının, Abhaz halkının haklarının iadesi için SSCB Yüksek Sovyet Prezidyum Başkanı Brejnev'e mektup yazması.

1978 - Abhazya ve Gürcistan anayasalarının, 1977'de düzenlenen SSCB anayasasına paralel olarak yenilenmesi, Abhazya ile Gürcistan ilişkilerinin Abhazya lehine iyileştirilmesi.

1978 6 Kasım - Abhaz televizyonunun kurulması.

1979 5 Şubat - Abhaz devlet üniversitesinin açılması.

1978 1 Haziran - SSCB Bakanlar Kurulu'nun "Abhazya ÖSSC'nin ekonomik ve kültürel gelişimi hakkında" karar alması.

1988 13 Aralık - Abhazya Halk Forumu "Aidgıllara"nın kuruluşu ve 1.Kongresi.

1989 18 Mart - Abhazya'nın siyasi ve idari haklarının genişletilmesi amacıyla Lihni köyünde miting ve genel halk oylaması yapılması.

1989 15-16 Temmuz - Sohum ve Oçamçıra'da Abhaz-Gürcü çatışması, sıkıyönetim uygulaması ve Sovyet askeri birliklerinin güvenliği sağlanması.

1989 25-26 Ağustos - Kafkasya Dağlı Halklar Asamblesi'nin (KDHA) 1.Kongresi'nin Sohum'da yapılması.

1990 25 Ağustos - Abhazya Parlamentosu'nun, "Abhazya'nın devlet egemenliği" deklarasyonunu kabul etmesi ve "Abhazya'nın devlet yapısının korunması için yasal garantiler hakkında" karar alması.

1990 13-14 Ekim - Kafkasya Dağlı Halklar Asamblesi'nin (KDHA) 2.Kongresi'nin Nalçik'de yapılması.

1990 24 Aralık - Abhazya Parlamentosu Başkanlığı'na V.Ardzinba'nın seçilmesi.

1991 9 Nisan - Gürcistan'ın SSCB'den ayrılması.

1991 Mayıs - Zviad Gamsahurdia'nın Gürcistan'ın devlet başkanı seçilmesi.



ABHAZYA TARİHİ



Abhazya Parlamentosu'ndan Gürcistan Yönetimi'ne Abhazya-Gürcistan ilişkilerinin geleceğini görüşme çağrısı.

1991 22 Eylül - Abhazya Parlamentosu seçimleri. "Aidgıllara" hareketinin desteklediği adayların seçimi kazanması.

1991 1-2 Kasım - Kafkasya Dağlı Halklar Asamblesi'nin (KDHA) 3.Kongresi'nin Sohum'da toplanması, kuruluşun adının Kafkasya Dağlı Halklar Konfederasyonu (KDHK) olarak değiştirilmesi ve "Kafkasya Dağlı halklarının konfederatif ittifakı hakkında deklarasyonun" kabul edilmesi.

1991 3 Kasım - "Kafkas Parlamentosu"nun Lihni köyünde yapılan ilk oturumu.

1991 21 Aralık - Gürcistan'da iç savaşın başlaması.

1991 25 Aralık - SSCB'nin resmen dağılması.

1992 6 Ocak - Gürcistan'da Zviad Gamsahurdia'nın devrilmesi ve Eduard Şevardnadze'nin Devlet Konseyi Başkanlığı'na getirilmesi.

1992 Şubat - Abhazya Parlamentosu'ndan Gürcistan Yönetimi'ne yeniden görüşme çağrısı. Gürcistan askeri birliklerinin (G.Karkaraşvili komutasındaki milli hassa birlikleri) Abhazya'ya sevkı.

1992 Şubat - Gürcistan Askeri Konseyi'nin 1978 tarihli Gürcistan SSC Anayasasını iptali ve 1921 tarihli Gürcistan Anayasasını yeniden yürürlüğe sokması. Böylece, Gürcistan ile Abhazya'nın (aynı şekilde G.Osetya ve Acaristan'ın) siyasi-hukuki-idari ilişkilerini düzenleyen yapının ortadan kalkması.

1992 5 Mayıs - Abhazya Parlamentosu'nda bölünme; Gürcü/Megrel vekillerin parlamentoyu terkederek ayrı toplanmaya başlaması.

1991 Mayıs/Haziran - Vladislav Ardınba'dan Eduard Şevardnadze'ye, Gürcistan-Abhazya ilişkilerini görüşme çağrıları, Şevardnadze'nin çağrıları reddetmesi. Ardınba'nın, Gürcistan-Abhazya ihtilafının barışçı yollarla çözümü konusunda Rusya'nın arabuluculuk desteğini sağlama girişimleri.

1992 23 Temmuz - Abhazya Parlamentosu'nun, 1978 tarihli Abhazya ÖSSC Anayasasının iptali ve 1925 tarihli Abhazya SSC Anayasasını yeniden yürürlüğe sokma kararı.

1992 24 Haziran - Gürcistan ve Rusya arasındaki "Dagomis anlaşması".

1992 24/30 Temmuz - Vladislav Ardınba'nın başkanlığında üst düzey Abhazya heyetinin Türkiye ziyareti. Gürcistan-Abhazya ihtilafının barışçı yollarla çözümü konusunda Türkiye'den destek almak amacıyla TBMM Başkanı ve siyasi parti liderleriyle temaslari. DYP-SHP hükümetinin Ardınba'ya blokajı.

ABHAZYA TARİHİ



Diyasporayla kucaklaşma ve olası gelişmeler konusunda bilgilendirme görüşmeleri.

1992 30 Temmuz - Ardızınba ve heyetiyle görüşmeyen Türkiye'nin Başbakan Süleyman Demirel ile Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin'in Tiflis'e giderek Gürcistan'la anlaşmalar imzalaması.

1992 14 Ağustos - Gürcistan'ın Abhazya topraklarına saldırısı, Gürcü silahlı birliklerinin karayoluyla Sohum'a ulaşması ve Abhazya halkının 1992-1993 Vatan Savaşı'na başlaması.

1992 15 Ağustos - Gürcistan'ın Gagra'ya denizden çıkarma yapması.

1992 16 Ağustos - Kuzey Kafkasya'dan Abhazya'ya gönüllülerin gelmeye başlaması ve savaşın yayılarak şiddetlenmesi.

1992 25 Ağustos - Gürcistan işgal kuvvetleri kumandanı G.Karkaraşvili'nin Abhaz halkını yok etmeye çağıran televizyon konuşması.

1992 26 Ağustos - Diyaspora'dan Abhazya'ya gönüllülerin gelmeye başlaması.

1992 3 Eylül - Abhazya'daki çatışmaların durdurulması ve ihtilafın çözümü için Rusya, Gürcistan ve Abhazya liderlerinin Moskova'da buluşması ve "çözüm belgesi" imzalaması.

1992 6 Ekim - Gagra'nın Gürcü kuvvetlerinden kurtarılması.

1992 7-8 Ekim - Lıhni köyünde Dünya Abhaz-Abazin (Abaza) Kongresi'nin toplanması.

1992 11 Ekim - Abhazya Savunma Bakanlığı'nın kuruluşu, Kabardey General Sultan Sosnaliev'in Abhazya ilk Savunma Bakanı olması.

1992 3 Kasım - Abhazya özgürlük savaşında diyasporadan (Türkiye'den) ilk şehit; Tsiba Efan Çağlı. Böylece diyaspora-anavatan birliğinin canlanla yazılması. Daha sonra Kozba Vedat Akar, Abağba Bahadır Özbağ, Yeğoj Hanefi Aslan, Argun Zafer Alış'ın şehit oluşlarıyla bu birliğin daha da perçinlenmesi.

1992 Kasım - Abhazya silahlı birliklerinin Sohum'a taarruzu, Oçamçıra ve Tkuarçal'da şiddetli çarpışmalar.



ABHAZYA TARİHİ

1992 4 Aralık - Abhazya Parlamentosu'nun, Abhazya'da değiştirilen tarihi yer adlarının iadesi hakkında karar alması.

1992 14 Aralık - Lata trajedisi: Gürcistan işgal kuvvetlerinin kuşatma altında tuttuğu Tkvarchal'dan hasta, yaşlı ve çocukları Gudauta'ya taşımakta olan insani yardım helikopterin Lata'da Gürcüler tarafından vurulması, 81 kişinin ölümü.

1993 5 Ocak - Abhaz ordusunun Sohum'a taarruzu.

1993 16-18 Mart - Abhaz ordusunun Sohum'a yeniden taarruzu.

1993 2 Temmuz - Abhazya silahlı kuvvetlerinin Oçamçıra kıyılarına (Tamiş bölgesi) denizden çıkarma yapması ve Gürcü işgal kuvvetlerinin ikmal yollarını kesmesi.

1993 27 Temmuz - Geçici ateşkes sağlanması ve tutsakların iadesi.

1993 16 Eylül - Abhaz ordusunun Sohum, Oçamçıra ve Tkvarçal'da büyük taarruz hareketi.

1993 27 Eylül - Sohum'un Gürcü işgal kuvvetlerinden kurtarılması.

1993 30 Eylül - Abhaz ordusunun Oçamçıra, Tkvarçal ve Gal'i Gürcü işgal kuvvetlerinden kurtararak Abhazya-Gürcistan sınırına (İngur) ulaşması. Abhazya'nın 410 gün süren zorlu "Vatan Savaşı"nın zaferle sonuçlanması.

1993 Ekim sonu - Abhazya ve Gürcistan arasında BM himayesinde Cenevre'de müzakerelerin başlaması, "İyi niyet memorandumu"nun imzalanması.

1994 4 Nisan - Gürcistan ve Abhazya arasında "Gürcü-Abhaz ihtilafının siyasi çözümü ile ilgili tedbirler hakkında niyet bildirisinin" Moskova'da imzalanması.

1994 14 Mayıs - BM himayesinde ve Rusya'nın da desteğiyle Abhazya ve Gürcistan arasında ateşkes anlaşmasının imzalanması.

1994 26 Haziran - BDT barış gücünün İngur nehri üzerindeki sınır hattına yerleştirilmesi.

1994 7 Temmuz - Rus barış gücünün Kodor boğazına yerleştirilmesi.



ABHAZYA TARİHİ



1994 16-17 Eylül - Gürcistan lideri E.Şevardnadze Abhazya lideri V.Ardzinba arasında, Rusya Savunma Bakanı P.Graçov aracılığıyla Novy Afon'da müzakereler yapılması.

1994 26 Kasım - Abhazya Cumhuriyeti Anayasası'nın, Abhazya Parlamentosu oturumunda kabul edilmesi ve aynı

oturumda. V.Ardzinba'nın devlet başkanı seçilmesi.

1994 19 Aralık - Rusya'nın öncülüğünde Abhazya'ya ambargo uygulamasının başlaması.

1996 23 Kasım - Abhazya Parlamentosu seçimlerinin yapılması.

1997 Ekim - Abhazya Bilimler Akademisi'nin kuruluşu.

1998 20-25 Mayıs - Gürcistan silahlı birliklerinin Abhazya'nın Gal bölgesine saldırısı, şiddetli çatışmalar ve Abhazya'nın Gürcü birliklerini yenilgiye uğratması. Silahlı Gürcü birliklerinin Abhazya'nın Gal bölgesini ele geçirme teşebbüsü.

1999 3 Ekim - Bağımsızlık referandumu ve seçimler: Halkın yüzde 98 oyuyla bağımsızlığın kabulü ve V.Ardzinba'nın, Abhazya Cumhuriyeti devlet başkanı seçilmesi.

1999 12 Ekim - Abhazya'nın devlet bağımsızlığı hakkındaki kararnamein kabulü ve ilanı.

2001 15-25 Ekim - Gürcistan'ın Abhazya'ya yeniden saldırması, Kodor geçidinde çatışmalar, yukarı Kodor bölgesine Gürcü askeri birliklerinin yerleştirilmesi.

2005/12 Ocak - Sergey Bagapş'ın Abhazya devlet başkanı seçilmesi.

2008/8-13 Ağustos - Gürcistan'ın Güney Osetya'ya saldırısı ve Abhazya'ya saldırı hazırlığı; Rusya'nın müdahalesi ve Gürcistan'ın Güney Osetya ve Abhazya'nın yukarı Kodor bölgesindeki askeri gücünün imhası.

2008/26 Ağustos - Rusya'nın Abhazya'nın (ve Güney Osetya'nın) bağımsızlığını tanıması. Akabinde BM üyesi devletlerden Nikaragua, Venezuela, Nauru, Vanuatu, Tuvalu'nun da Abhazya'nın bağımsızlığını tanıması.



ABHAZYA TARİHİ



2010/4 Mart - Abhazya'yı zafere ve özgürlüğe kavuşturan kurucu lideri ve başkanı Vladislav Ardzinba'nın vefatı.

2011/29 Mayıs - Abhazya'nın bağımsızlığının tanınmasını sağlayan lideri ve başkanı Sergey Bagapş'in vefatı.

2011/26 Ağustos - Aleksandr Ankvab'ın Abhazya'nın üçüncü devlet başkanı olarak seçilmesi.

